

A kölcsönös segélyegyletek

SKRABSKI ÁRPÁD

Informatikus mérnök, a szociológiai tudomány kandidátusa, 1992-ig a Px Kft, azóta a Kölcsönös Segélyegyletet Támogató Alapítvány igazgatója. Munkatársaival szervezi az egészségpénztárak törvényi szabályozását és elterjesztését.

**A szociális
gondoskodás második
pillére**

**Az amerikai modell: 35
millió embernek nincs
biztosítása**

**Európában törvények
védik a szociális hálót**

A kölcsönös segélyegyletek az egészségügyi finanszírozás európa-szerte jól ismert intézményei. Magyarországon a több évtizedes múltra visszatekintő kölcsönös segélyegyletek mellett, e területen, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló törvény elfogadásával, új jogintézményként egészségpénztárakat hoztak létre.

A kölcsönös segélyegyletek közhasznú, non-profit szervezetek. A közhasznú kifejezés azért szerencsésebb, mint a non-profit, mivel e szervezeteknek képződik nyeresége, azonban ezt nem oszthatják fel tagjaik között, hanem a köz céljaira használják. A kölcsönös segélyegylet mozgalom alapelvei a szolidaritás, az önkéntesség, a demokratikus működés és a függetlenség.

Mitterrand elnök a francia kölcsönös segélyegyletek 1991 évi, Grenoble-ben tartott nagygyűlésén arra hívta fel figyelmünket, hogy katasztrofális helyzetbe kerülhetünk, ha megengedjük, hogy a „vadkapitalizmus” betörjön a magyar egészségügy finanszírozásába. A magyar egészségügy területén a szolidaritás elvének érvényesítése az egyik feltétele annak, hogy Magyarország csatlakozhassék az Európai Közösséghez.

A szolidaritás elve azt jelenti, hogy minden ember a saját jövedelmének megfelelően fizet járulékot, és amikor beteg lesz, mindenki ugyanolyan színvonalú orvosi ellátásban részesül. Nem engedhető meg, hogy a járulék mértéke a nemtől, kortól, egészségi állapottól vagy a család nagyságától függjön, és több járulékot szedjenek az öregektől vagy a krónikus betegektől azon a címen, hogy veszélyeztetettebbek. A szolidaritás másik megnyilvánulása, hogy a kölcsönös segélyegylet (pénztár) az illetékességi területéről (település, vállalat, szakma) jelentkezők közül minden jelentkezőt azonos (abszolút értékű vagy százalékos) járulékért vesz fel tagjai közé és lát el.

A szolidaritás elve Európában a szociális piacgazdaság lényeges eleme. Az Egyesült Államokban az üzleti biztosítók kivásárolták a gazdag és egészséges embereket a non-profit vagy államilag szervezett rendszerekből, ezáltal kétféle egészségügyi ellátás valósult meg. Harmincöt millió ember nem tudja magát biztosítani, mert olyan magas biztosítási díjat kellene fizetnie, amire nem képes. A Clinton kormányzat ezt a helyzetet akarja az európai szabályozáshoz hasonló új egészségügyi törvénnyel helyrehozni.

A szolidaritás elve alapján Hollandiában a biztosítóintézeteknek törvényben tiltották meg, hogy az egészségi kockázatokat a járulékszámításnál figyelembe vegyék. A törvényi szigorításokon túl

törekcszenek arra, hogy az üzleti biztosítók részvételi arányát az egészségügy finanszírozásában — ami az intézkedéseket megelőzően Európában itt volt a legmagasabb — jelentősen csökkentsék.

Önkéntesség — öntevékenység

**Európa polgársága
megvédte kölcsönös
segélyegyleteit.
Magyarországon a
vasutasoké az érdem**

A második világháború után majdnem minden országban általánossá és kötelezővé tették az egészség és nyugdíjbiztosítást. A kölcsönös segélyegyletek összevonásával és átszervezésével bevezették az általános társadalombiztosítást. A polgárság azonban nem hagyta megszüntetni kölcsönös segélyegyleteit. Hazánkban a vasutasok, bányászok, újságírók a totalitáriánus államberendezkedés ellenére képesek voltak arra, hogy önszegélyző egyesületeik teljes felszámolását megakadályozzák. Csak fokozatosan olvadtak be a társadalombiztosításba, a mai napig megőrizve teljes vagy korlátozott különállásukat.

A kölcsönös segélyegyletek túlélését követően verseny és együttműködés alakult ki a társadalombiztosítás és a kölcsönös segélyegyletek között. A társadalombiztosítási rendszer veszteséges szolgáltatásainak megszüntetésére kényszerült. Ahonnan a társadalombiztosítás kivonult, e feladatokat a kölcsönös segélyegyletek vállalták magukra. A kölcsönös segélyegyleteknek így egyszerre jutott alternatív vagy kiegészítő szerep a társadalombiztosítás mellett. Belgiumban a társadalombiztosítás szedi a járulékot, majd fejkvóta alapján átutalja a kölcsönös segélyegyleteknek. Franciaországban a társadalombiztosítás 75 %-ban fedezi az egészségügyi kiadásokat, a kölcsönös segélyegyletek tagjaik számára ezt a térítési összeget 100 %-ra kiegészítik. Mindkét országban az ügyfélszolgálatot a kölcsönös segélyegyletek bonyolítják. Az együttműködés mindkét szervezetre ösztönzően hat.

**A segély-egyletek
vonzereje**

Mi teszi a kölcsönös segélyegyleteket sokak számára ennyire vonzóvá? Mi az a többlet, ami a kölcsönös segélyegyleteket a társadalombiztosítástól megkülönbözteti? A legszembetűnőbb különbség az önkéntesség — szemben a társadalombiztosítás kötelező jellegével. Az öntevékenység az önkéntesség következménye. A kölcsönös segélyegyleteknek a társadalombiztosítás szolgáltatásainak kiegészítésén illetve kiváltásán túl két lényeges funkciója a vállalkozás és a mozgalmi élet.

**A segély-egyletek piaci
tevékenysége**

A kölcsönös segélyegyletek saját intézményeik keretében a szolgáltatások széles skáláját kínálják tagjaiknak. Többek között rekreációt, megelőzést, egészségügyi ellátást, rehabilitációt, gyermekek és öregek ellátását, kedvezményes árú gyógyszer és gyógyászati segédeszköz forgalmazást. E vállalkozási tevékenység a tagok igényeinek kielégítésén túl jelentős szerepet kap a kölcsönös segélyegyletek által gyakorolt árkontrollban.

A segély-egylet mozgalom

A mozgalmi jelleg Belgiumban az öntevékenység számos megnyilvánulási formájában ölt testet. Ide sorolhatóak a fiatalok, nagycsaládosok, öregek és rokkantak klubjai, táncrendezvényeik, kultúrprogramjaik, színpadi produkcióik, külföldi és hazai karitatív tevékenységük színes kavalkádja. Sokaknak ez életformát jelent.

A tolerancia a demokrácia lényege

Az elvek közösségformáló ereje

A mozgalmi jelleg teszi lehetővé azt, hogy a kölcsönös segélyegyletekben a demokrácia fogalma nemcsak a közgyűléseken gyakorolható szavazati jogot, más pénztárba átlépés jogát vagy az információhoz való jogot jelenti, hanem részvételt a segélyegyletek életében, úgynevezett „részvételi demokráciát”. Akik e mozgalomnak önként tagjai, azokról fel kell tételeznünk, hogy egyetértenek a mozgalom alapelveivel, de fel kell tételeznünk azt is, hogy számos kérdésben nem értenek egyet és vitatkoznak. A közösen elfogadott elvek miatt a vita nem fajulhat acsarkodássá. Vélemények cseréje, szintéziskeresés, kompromisszumok megtalálása folyik itt.

A magyar önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló törvény megfogalmaz egy „társulási elv”-et: azt, hogy „a tagsági kör meghatározásakor nem alkalmazható vallási, faji, etnikai, politikai meggyőződés, kor és nemek szerinti megkülönböztetés” (3.§ 7.).

Világnézeti elkötelezettség a húzóerő

Ez az elv a francia kölcsönös segélyegylet mozgalomnak szintén alapelve, azonban nem mond ellent annak a ténynek, hogy a francia mozgalom szellemi gyökerei elsősorban szociáldemokrata szellemiségből táplálkoznak. Belgiumban több kölcsönös segélyegylet szövetség van, amelyeket éppen világnézeti háttérük különböztet meg (keresztény, szociáldemokrata, liberális). Ezek a szövetségek egyetlen országos központnak, a Kötelező Egészségbiztosítás Nemzeti Intézetének (INAMI) irányítása alatt állnak. Az önkéntesség azt jelenti, hogy a polgárok szabadon választhatnak az öt szövetség, ezeken belül pedig több kölcsönös segélyegylet között. A szövetségek, például a keresztény és a szociáldemokrata szövetség igen szoros együttműködése — sok esetben egymás anyagi támogatása — szerves alapja a belga kölcsönös segélyegylet mozgalomnak. A kölcsönös segélyegylet mozgalom el sem képzelhető a világnézeti elkötelezettségből tevékenykedő aktivisták nélkül. Kérdés, hogy hogyan oldható fel az elveknek és a gyakorlatnak e látszólagos ellentmondása.

A szociális eszme zsidó-keresztény gyökerei

A kölcsönös segélyegylet mozgalom mozgatóerőit zúznánk szét azzal, ha úgy értelmeznénk a „társulási elvet”, hogy a mozgalom tagjai nem vihetnék be világnézetükből származó elkötelezettségüket mozgalmi tevékenységükbe. Az idézett paragrafus nem is ezt tiltja, hanem más világnézetűek kizárását, jogaik korlátozását, a tolerancia hiányát. A kölcsönös segélyegylet mozgalomban kifejezetten kívánatos több világnézet markáns jelenléte és a köztük etikai alapon létrejövő megegyezés. A megegyezés lehetősége abban rej-

lik, hogy e mozgalmak gyakorlatában megvalósított társadalmi gondolkodás az európai kultúra — minden világnézet esetében közös — zsidó-keresztény alapjaira vezethetőek vissza.

A társadalmi magatartás az európai kultúrában

Vö: Max Weber:
*Protestáns etika és a
kapitalizmus szelleme*
(Gondolat, 1982.
Budapest)
249.o. 278.o. 267.o.

A polgári társadalmakban az állami és az üzleti szektor mellett, ezekkel összemérhető jelentőséggel és gazdasági erővel kezdettől fogva jelen van a közhasznú szféra vagy harmadik szektor, ezen belül a kölcsönös segélyegyletek és nyugdíjalapok. E szféra alapelveinek megértéséhez a legjobb kiindulópont Max Weber néhány megállapítása. A protestáns etika szerint „mint a hivatás kötelességének gyakorlása erkölcsileg nemcsak megengedett, hanem egyenesen kívánatos a gazdagság”. „Minden keresztényt arra kell buzdítanunk, hogy szerezze meg, amit tud, s takarékoskodjék, ahogyan tud, arra tehát, hogy legyen gazdag.” Viszont „akik elnyernek amit tudnak és takarékoskodnak, ahogy tudnak, adjanak is amennyit tudnak”. Az ember csupán gondnoka az isteni kegyelem által rábízott javaknak, s mint a Szentírás szolgálja, számot kell adnia minden egyes rábízott fillérről.

Weber, i.m.: 165.

Randall Collins, Max Weber egyik jelentős követője azzal érvel, hogy azok az elvek, amelyeket a protestáns etika alapelveinek tart, a katolikus szerzetesekre, főleg a ciszterciekre már a reformációt megelőzően jellemzőek voltak. Racionálisan megszervezték a munkát, számos újítást vezettek be a mezőgazdasági munkák és a kézműves ipar hatékonyságának fokozása érdekében, önmegtartóztató életvitelük mellett a közösségi vagyont állandóan gyarapították, majd felhasználták a társadalmi szükségleteknek megfelelően. A racionális életvezetést megtaláljuk „már szent Benedek regulájában, még inkább a Cluny apátságokban s a cisztercieknél, leghatározottabban végül a jezsuitáknál”.

**Puritánok és
kalandorok**

Weber, i.m.: 275.

A kapitalizmusban a protestáns etika talaján álló társadalmi magatartással szemben mindig megtalálható volt egy etikátlan, „kalandor” magatartás. Max Weber szerint erre jó példa, hogy „az észak-amerikai gyarmatosítás történetében erős ellentét húzódott végig, amelyben egyik oldalon a „kalandorok” álltak, akik szerződött szolgákat alkalmaztak ültetvényeiken, és nemesurak módjára akartak élni, a másik oldalt pedig a puritánok sajátosan polgári érzülete jellemezte. A puritán életfelfogás mindenütt javára vált a polgári, gazdaságosan racionális életvezetésnek.

Weber, i.m.: 241.

A XIX. század végi munkásmozgalmak marxista erkölcsi elvei a keresztény erkölcsi elvekhez képest nem hoztak újat, így sokkal inkább tekinthetőek — a kalandor kapitalizmus térnyerésének ellenhatásaként — a protestáns etika szélsőséges újrafogalmazásának, mint azzal ellentétes irányzatnak. A marxizmus által hirdetett osztályharc azon a protestáns etikában hangsúlyozott bibliai elven ala-

pul, hogy „aki nem dolgozik, ne is egyék”. A protestáns és a marxista megközelítés csak a végkövetkeztetésben különbözik a protestáns etika a tőkésnek erkölcsi kötelességévé teszi a munkát, míg a marxista gondolkodás ellentétet állít a tőkés és a munkások között.

A különböző világnézetek a szociális gondoskodás terén olyan hasonló elveket vallanak, amelyek alapján a kölcsönös segélyegylet mozgalom kérdésében megegyezés születhet köztük. Ez számunkra — a magyar törvény keretei között is — lehetővé teszi, hogy a „társulási elv” tiszteletbentartásával a pénztármozgalom keretében világnézetre való tekintet nélkül, a másként gondolkodók motivációit tiszteletbentartva együttműködjünk.

Az állami és üzleti szektortól független harmadik szektor

Az állami és üzleti szféra veszélyeztetési a függetlenségét

A kölcsönös segélyegyletek és a nyugdíjalapok a polgárságnak a munkáltatótól, pénzügyektől, államtól, politikai pártoktól egyaránt független intézményei. A belga kölcsönös segélyegyletek történetéből tudjuk, hogy a totalitáriánus rendszerek és a liberális üzleti szféra egyaránt nagy erőfeszítéseket tett e mozgalom függetlenségének felszámolására, a mozgalom megszüntetésére.

A pénztárak kedvezményei

Az államszervezeteket — még ha azok demokratikusak is — a kölcsönös segélyegyletekkel kapcsolatos bizonyos fokú ambivalencia jellemzi. Az állam feladatainak egy részét csak a kölcsönös segélyegyletek működtetésével képes megoldani. Csak ezek a szervezetek képesek az egészségügy költséghatékony finanszírozására és az önkéntes polgári kezdeményezésekből származó közreműködés mobilizálására. Ezért az állam adókedvezményben részesíti azokat a segélyegyleteket, amelyek a szolidaritás és a közhasznúság elvét érvényesítve állami feladatot látnak el. (Nem lát el állami feladatot az a biztosítóintézet, amelyik a szolgáltatást igénylők egy részét kirekeszti vagy magasabb járulékfizetésre kényszeríti.) Másrésről az államapparátus saját hatókörének megnyirbálásaként éli át a kölcsönös segélyegyletek önállóságát. Az állam hivatalai útján gondoskodik a törvényességi felügyeletről. Jogállamban ez elsősorban a törvény megtartásának betű szerinti ellenőrzéséből áll.

A törvény betűje és szelleme

A kölcsönös segélyegyletek függetlenségét az állammal szemben az biztosítja, hogy a demokratikus államokban hasonló konstrukciók jöhetnek létre különböző törvények hatálya alatt, különböző állami szervek felügyelete mellett. 1851-ben Belgiumban törvényben szabályozták a kölcsönös segélyegyletek működését. Miután a törvény előírásai túl bürokratikusnak bizonyultak, a kölcsönös segélyegyleteknek csak igen kis része alakult át a törvénynek megfelelően. A többi megmaradt egyszerű egyesületnek mindaddig, amíg 1894-ben meghozták a számukra elfogadható új törvényt. Angliában a törvények szintén lehetőséget adnak arra, hogy a kölcsönös segélyegyletek megalakulhatnak biztosító egyesületként a

biztosítási törvény hatálya alatt, a Biztosító Felügyelet ellenőrzése mellett, de megalakulhatnak baráti társaságként is az egyesületi törvény keretében. Ezek nem tartoznak a Biztosító Felügyelethez.

A függetlenség és a mozgalom jellegének megőrzésére világszer-
te szövetségek alapultak. A mozgalom elveinek, "a törvény szelle-
mének" megőrzése nagyrészt a szövetségekre marad. A szövetsé-
gek — etikus magatartásukkal tekintélyt szerezve maguknak, eb-
ben esetleg egymással versengve — etikai alapon és teljesítményük
szerint minősítik tagegyesületeiket. A kölcsönös segélyegyletek ré-
szére a szövetséghez tartozás a karakterük kinyilvánítását és az
elismertséget jelenti. Számos esetben a demokratikus állam a mű-
ködési engedélyek kiadási jogát megosztja a szövetségekkel, ezzel a
hivatali költségeket és az állami beavatkozás mértékét csökkentve.

Ahol a közhasznú és
az üzleti szféra
találkozik

Az angliai Maxwell botrány óta a közhasznú és az üzleti szféra
találkozásának szabályozása, állami felügyelete különös jelentősé-
get kapott. A kérdés bonyolultságára bizonyos mértékig magyará-
zatot ad a két szféra alapvetően eltérő elvrendszere, amely már a
kalandorok és puritánok ellentétében megjelent a kapitalizmus kez-
detén. A kölcsönös segélyegyletek szerződéses partnerei az üzleti
szféra területén: a munkáltatók és a munkáltatókkal kapcsolatban
álló pénzügyi intézetek; a szolgáltatók; a kölcsönös segélyegyletek gaz-
dálkodásának és vagyonának kezelői.

A közhasznú és üzleti szféra kapcsolatát amerikai, angol, belga
és svájci példákkal illusztráljuk. A belga kölcsönös segélyegylet
mozgalom a két ország számos hasonló vonása miatt megkülön-
böztetett példa lehet a magyar önkéntes kölcsönös biztosító pénz-
tárak számára. Belgium ugyanúgy tízmilliós ország, mint Magyar-
ország. A belga társadalombiztosítási rendszer a magyarhoz hason-
lóan felelős a nyugdíjellátásért és az egészségügyi ellátásért. A tár-
sadalombiztosítási hozzájárulásra a munkavállalók jövedelmük 12
%-át, a munkaadók 34 %-ot és az állam 15 %-ot fizet. Ez a %-os
arányokat tekintve szintén hasonlít a magyar arányokhoz. Belgium
német megszállása hasonló nyomokat hagyott hátra Belgiumban,
mint Magyarországon az orosz megszállás, s ez a belgákat különösen
érzékennyé teszi a magyar problémák megértésére. Problémáink kö-
zött talán legfontosabb, amit Mitterrand francia elnök is megfogalma-
zott, hogy a totalitáriánus államszervezetből kiszabadulva nehogy át-
essünk a ló másik oldalára, és a vadkapitalizmus áldozatává váljunk.

Közhasznú
szolgáltatók,
alapítványi kórházak

A üzleti életben a költség és az árbevétel különbsége mint profit
jelenik meg (adózottan természetesen), és utána az adózott profit
egy részéből a tulajdonosoknak osztalékot fizetnek. Az egész-
ségügyben, ezzel szemben, mindig kevesebb a forrás, mint amire
szükség van. Az orvos és beteg kapcsolatába nem léphet be harma-
dik személy, hogy ebből profitot húzzon, hiszen minden elvont
pénz az ellátatlan betegek számát növeli, a morbiditási és mortali-
tási arányokat rontja. Az egészségügyi pénzügyi tervezés, elosztás
alapkérdése, hogy a szűkös forrásokat hogyan lehet a leghatéko-

nyabban felhasználni, hogyan lehet a legtöbb embert megmenteni. Az egészségügyi finanszírozás európai normáinak mond ellent az, hogy egy biztosító megvegyen egy kórházat, és utána a kórház működéséből hasznot húzzon.

Az Egyesült Államokban a kórházaknak 10%-a van magánkézben. Ezek a kórházak az ott dolgozó orvosok tulajdonában vannak. Angliában az egészségügyi ellátásban az üzleti szolgáltatók részaránya mindössze 2%. A fejlett világban a kórházak zöme állami, jótékonyági vagy közhasznú intézmény. Ez utóbbiakat a tagok kontrollálják, közgyűlések, küldött közgyűlések formájában ellenőrzik, hogy elég takarékos-e. A non-profit szervezetek általában kis egységek, több ilyen van és egymással versenyeznek, tönkre is mehetnek. Vezetésük kénytelen költségtakarékosan és gazdaságosan működni, mert különben az utcára kerülhetnek.

**Folyamatos áralku
minden szinten**

Belgiumban — a német rendszerhez hasonlóan — a kölcsönös segélyegyletek központi árlista alapján térítik az egészségügyi szolgáltatások költségeit. Ha egy beteg ennél drágább szolgáltatást vesz igénybe, a különbséget fedeznie kell. Az állandóan változó központi árlista folyamatos karbantartása állandóan, több szakértői csoportban folyó alkudozás eredménye.

A kölcsönös segélyegyletek pozícióját az áralku során nagyban javítja, hogy a segélyegyletek az egészségügyi piacon vállalkoznak, vannak kórházak, rendelőintézeteik, nyugdíjas, rehabilitációs gyógyszer és gyógyászati segédeszköz elosztó központjaik, kereskedelmi hálózatuk. Becslésük szerint a gyógyszerforgalmazás tíz százalékát kezükben kell tartásuk ahhoz, hogy kontrollálhassák a gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök árait, és megfékezzék a gyárak részéről mesterségesen gerjesztett árrobbanást.

**A szubszidiaritás elve
és az egészségügy
hatékony
finanszírozása**

Az egészségügyi árak mérséklésére az Egészségügyi Világszervezet az „Egészséget Mindenkinék 2000-ig” című programjában ajánlja az egészségügy finanszírozásának decentralizálását. Ennek megfelelően több európai országban, így Angliában is az alkudozás lokális szinten folyik. Az Egyesült Államokban államonként változik az egészségügyi finanszírozás módja. New Jersey-ben például minden műtétet megelőzően áralku folyik a szolgáltató, a költségviselő és egy harmadik, az egyeztetést koordináló hivatal képviselőinek részvételével.

**Megzabolázott
pénzvilág**

A tagdíjból és adományokból jelentős vagyon halmozódik fel a kölcsönös segélyegyleteknél. Erre szükség van, mivel előfordul, hogy a kölcsönös segélyegyletek a technikai fejlődés miatt bekövetkező ár-növekedés, az ország elöregedése vagy más tényezők hatására évekig veszteségesek (erre példa az angol BUPA 1991. évi beszámolója).

A közhasznú vagy állami szférában megjelenő nagy pénztömegek kezelésében érdekelt cégek természetes törekvése, hogy a törvénykezést és a felügyeletet munkáját előny szerzés céljából befolyásolják, s a kölcsönös segélyegyleteket függő viszonyba hozzák. Azok a kölcsönös segélyegyletek, amelyek munkahelyen alapul-

**New York non-profit
törvénye szerint az
adókedvezményt
igénybevevők nem
oszthatnak osztalékot**

**Közhasznú bankok és
befektető társaságok**

nak, könnyen kerülnek függő viszonyba a munkáltatótól és a munkáltatót birtokló vagy befolyásoló pénzügyi intézménnyel.

A pénzügyi felsorolt intézményeinek működését, ezen belül a tisztességtelen piaci magatartást törvények szabályozzák, illetve korlátozzák, amelyek tiltják a monopolhelyzet kialakítását és előnyök szerzését a piactól független eszközökkel, például a törvénykezési folyamat befolyásolásával. A piaci verseny tisztaságának fenntartása nemcsak az államnak, hanem a kölcsönös segélyegyleteknek is elemi érdeke. Törvények szabályozzák azt is, hogy az adókedvezményt kizárólag közhasznú és non-profit szervezetek kapják meg.

A törvények által adott garanciákon túl a belga kölcsönös segélyegyletek a szakszervezetekkel együtt közös bankot tartanak fenn. Másutt, így Svájcban, a nyugdíjalapok alapítványi befektető intézményeket hoznak létre, amelyek irányításában egyaránt részt vesznek a nyugdíjalapok és a bankok képviselői.

Amerika vagy Belgium

**Miért importáljuk az
amerikai kudarcot?**

Számos előttünk álló példa közül két eltérő tendencia különböztethető meg. Mindkettőre találunk katolikus politikusok által képviselt formát Nyugat-Európában illetve Dél-Amerikában. Ezért a katolikusok felépítése igen nagy abban, hogy melyik példa valósul meg régióinkban. Fennáll a kísértés, hogy az etikai tisztánlátás hiánya és a tapasztalatlanság az amerikai modell megvalósítása felé sodorja Európa középeurópai régióját. E modellre a társadalom kettészakítottsága jellemző. Az infrastruktúrát, az egészségügyi ellátást egy szűk felső rétegnek tervezik. Akik ebből kimaradnak, a városok peremén a „bennszülöttek kizártságát” élhetik át. Európában ez a berendezkedés ismeretlen. Itt a felső tízezer és a szegények milliói között mindig volt középréteg, amely valamilyen mértékű átjárhatóságot, a nemzet egységét biztosította. Éppen ez tesz régióinkban sokakat óvatlanná.

A kísértés abban áll, hogy a fejlődés egyetlen útjának tűnik a gyógyszerforgalmazás és az egészségügyi szolgáltatások korlátlan privatizációja, a gyógyszerek és orvosi ellátás árainak korlátlan emelése, az üzleti tanácsadó cégeknek a kormányzati szervekre gyakorolt befolyása, és az az illúzió, hogy a szociális védőháló a pénzügyi intézmények befolyása alatt fejlődik leghatékonyabban.

Az Egyesült Államokban mindezek e tendencia dominált, de — az egyébként liberális nézeteiről ismert — Clinton kormányzat számára is egyértelmű, hogy meg kell erősíteni a szociális védőhálót, általánossá kell tenni az egészségbiztosítást. Amerika az európai típusú rendszerek meghonosítása felé vált irányt.

Európában és különösen Belgiumban a politikusok és az őket hatalomra segítő választópolgárok a kölcsönös segélyegylet mozgalom erősítésével hozzák egyensúlyba a közhasznú és üzleti szférát, ezzel biztosítva a mindenkire kiterjedő szociális védelmet.